

Länsstyrelsen
Värmland

Förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor

Handlingsplan för Värmland 2018-2021

UTGIVEN AV
Länsstyrelsen Värmland

TRYCK
Stibo Complete

ISSN
0284-6845

PUBLIKATIONSNUMMER
2018:13

GRAFISK FORM
Frida Olsson

BILDER
Øyvind Lund, Fotografiska AB

Fler exemplar av handlingsplanen går att ladda ner på
www.lansstyrelsen.se/varmland

Handlingsplan 2018–2021 för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor i Värmland

I regeringsbeslut 2017-12-18 ska Länsstyrelserna i samverkan med kommuner, landsting, myndigheter, det civila samhället och näringslivet utveckla sektorsövergripande regionala strategier och handlingsplaner i syfte att bekämpa mäns våld mot kvinnor.

I Värmland finns ett myndighetsgemensamt nätverk mot våld i nära relationer vilket utgör plattformen för den regionala handlingsplanen. Även civilsamhället och näringslivet kommer att finnas med i arbetet att genomföra handlingsplanen.

Utgångspunkten för handlingsplanen är den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Ett syfte bör vara att förbättra insatser till enskilda barn och vuxna.

Grunden för att kunna arbeta mot mäns våld mot kvinnor är att synliggöra våldet genom att fråga om våld – både om våldsutsatthet och våldsutövande. Därför är den aktiviteten i handlingsplanen fetmarkerad och kommer att få särskilt fokus då samtliga myndigheter i nätverket har gemensamt ansvar att upptäcka och synliggöra våldet.

Varje medlem i nätverket för myndighetssamverkan har i ansvar att förankra handlingsplanen i den egna organisationen och därefter implementera och förbättra arbetet. Ansvaret innebär också att fortsätta göra den nationella och regionala strategin känd i länet till både myndigheter, civilsamhället och näringslivet.

Länsstyrelsen är samordnande myndighet inom området mäns våld mot kvinnor. I nuläget finns nätverken Myndighetssamverkan våld i nära relationer, Kvinnofridsnätverket för socialtjänsten, Referensgruppen för ideella aktörer och Referensgruppen för politiker. Inom området jämställdhet samordnas ett nätverk och ett nyhetsbrev ges ut fyra gånger per år till de cirka 300 olika aktörer som är anslutna till Ett Jämställt Värmland.

Länsstyrelsen
Värmland

Underlag för handlingsplanen

Nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor 2017–2026

Mål: Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet
Delmål:

- Ett utökat och verkningsfullt förebyggande arbete mot våld
- Förbättrad upptäckt av våld och starkare skydd för våldsutsatta kvinnor och barn
- Effektivare brottsbekämpning
- Förbättrad kunskap och metodutveckling

Handbok för regional samverkan i Värmland Våld i nära relationer (reviderad 2017)

Gemensamma grundprinciper:

- Skydda de våldsutsatta och synliggöra våldet
- Bistå de våldsutsatta och våldsutövare med adekvat stöd och behandling
- Samverka för att respektive myndighets utredning blir så professionell och rättssäker som möjligt för alla
- Tillerkänna våldsutsatta rättsskydd av ansvariga myndigheter
- Arbeta förebyggande mot våld i nära relationer

Regional strategi Ett jämställt Värmland 2018–2027

Mål: Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet
Delmål:

- öka synliggörande av mäns våld mot kvinnor
- Stärkt förebyggande arbete mot våld i nära relationer, inkl. insatser för ändrade maskulinitetsnormer och våldskultur
- Ökad samverkan mellan myndigheter, så att respektive myndighets utredning blir så professionell och rättssäker som möjligt för alla
- Förbättrad upptäckt och starkare skydd och stöd (adekvat stöd och behandling för våldsutsatta och våldsutövare)

Myndigheternas syn på arbetet mot Våld i nära relationer 2016 "Det här gör vi och det här vill vi"

Förslag

- Förebygga våld
- Upptäcka våld
- Resurscentrum
- Kompetensinsatser

Förklaringar och förkortningar

Länsstyrelserna har fått ett utökat uppdrag inom området mäns våld mot kvinnor och ses som ett nav i arbetet. Länsstyrelserna ska varje år rapportera till regeringen om läget i länet. I handlingsplanen benämns rapporten som lägesrapport. Länsstyrelserna ska även på några platser i landet stödja utvecklingen genom resurscentra vilket benämns resurscentra i handlingsplanen.

Handlingsplanen upprättas innan ett regionförbund startar vilket innebär att det genomgående står Landstinget i Värmland när det gäller myndigheten och Hälso- och sjukvården när det gäller utövan- det.

SRHR – sexuella och reproduktiv hälsa och rättigheter

HS – sexuella rättigheter och sexuell hälsa

V.I.P - V.I.P.-programmet ger kunskap om känslor, gräns- sättning och våld till personer med intellektuell och psykisk funktionsvariation

MUCF – Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

IDAP - Integrated Domestic Abuse Programme

ROS - Relation och samlevnadsprogrammet

HBTQ – homosexuella, bisexuella, trans-och queerpersoner

BHV - Barnhälsovård

ANDT – Alkohol, Narkotika, Dopning och Tobak

FREDA – riksbedömningsinstrument för socialtjänst

SIP – Samordnad Individuell Plan

KAST – Köpare av Sexuella Tjänster

IVO – Inspektionen för vård och omsorg

Gemensamt övergripande drag i handlingsplanen

Under varje delmål i den nationella strategin finns olika fokusområden. Alla har inte lyfts i handlingsplanen men finns med i handlingsplanen för kännedom. Efter re-
revisningen av varje delmål samt fokusområden kommer länets handlingsplan där de fokusområden som är lyfta finns angivna och därefter markeras med färg vilket övergripande drag fokusområdet tillhör. Därefter beskrivs aktiviteten, följt av ansvar, samverkan/målgrupp och sist uppföljning. Handlingsplanen är ett levande dokument som kan komma att revideras till exempel vid nya regeringsbeslut eller då en aktivitet genomförts.

I handlingsplanen återkommer några gemensamt övergripande drag som har färgmarkerats enligt nedan:

KARTLÄGGNING/ LÄGESRAPPORT/ INVENTERING

UTBILDNING

UTVECKLA ARENOR

KOMMUNIKATION

Förslaget till Handlingsplan upprättades i Sunne 20180222–20180223. Inbjudna var de som ingår i nätverket för myndighetssamverkan Våld i nära relationer i Värmland. I Sunne var Susanne Forslund processledare och deltagare var Sabina Gómez Jansson Kristinehamns kommun, Cathrine Kvarnström och Anna Mellring Barnahus, Ewa Sundberg Filipstads kommun, Lisa Ivarsson Arvika kommun, Pernilla Pettersson Grums kommun, Carin Jonsson, Anna-Carin Johansson och Ingrid Kihlsten Landstinget i Värmland. Aktörer som inte deltog vid mötet i Sunne har i efterhand inkommit med synpunkter på förslaget.

AKTIVITETER

DELMÅL 1: Ett utökat och verkningsfullt förebyggande arbete mot våld i nära relationer

FOKUSOMRÅDEN

1. Universellt förebyggande
2. Förebyggande arbete mot hedersnormer
3. Sex och samlevnadsundervisning
4. Insatser för asylsökande och nyanlända unga
5. Idrottsrörelsen
6. Föräldraskapsstöd med våldsförebyggande inriktning
7. Insatser till våldsutövare
8. Återfallsförebyggande arbete
9. Brottsförebyggande arbete
10. Översyn av förutsättningarna för elektronisk övervakning av kontaktförbud
11. Områden i behov av utveckling på lokal och regional nivå

FOKUS-OMRÅDEN	Aktivitet	Ansvar	Samverkanspart/ målgrupp	Uppföljning
1	Kommunikationsplan för att nå ut till våldsutövare, våldutsatta och barnen ex. genom kampanjer med nytänkande (ej broschyrer).	Länsstyrelse och Landstinget i Värmland.	Kommuner, Landstinget i Värmland, Polisen, Migrationsverket, Försäkringskassa, osv. Kommunikatörer.	Dec 2019 /uppföljning efter 2 år.
3+2	Utbilda personal att arbeta m SRHR-perspektiv dvs. rättighetsperspektiv rörande sexuell och reproduktiv hälsa normmedvetet förhållningssätt samt utbilda målgruppen.	Landstinget i Värmland Hälsa- och sjukvård, Ungdomsmottagningen Skola, elevhälsa, förebyggande socialtjänst Migrationsverket, SFI.	Länsstyrelse, kommun, nätverk/ personal. Intresseorganisationer/Elever nyanlända.	Antal deltagare från x antal verksamheter.
3+4	Utbilda nyanlända i SRHR-kunskap kropp, knopp, rättigheter, HS kunskap Utbilda barn och unga som har uppehållstillstånd. Utbilda asylsökande	Kommunerna genom samhällsorientering. Skola, elevhälsa, Ungdomsmottagningen	Intresseorganisationer/Elever nyanlända.	Antal deltagare från x antal kommuner och verksamheter.
3	Utbilda personal inom V.I.P. Erbjuda personer med kognitiva funktionsvariationer V.I.P	Skola och socialtjänst	Personal inom skola och socialtjänst Personer med kognitiva funktionsvariationer	2018–2019 2020 ska alla kommuner erbjuda detta
4	Utbildningsinsatser till nyanlända unga SRHR för nyanlända "Rätt att veta".	Länsstyrelse, Landstinget i Värmland, Kommun inkl. Skola/elevehälsa, MUCF.	Personer som möter unga nyanlända.	Antal insatser.

FOKUS-OMRÅDEN	Aktivitet	Ansvar	Samverkanspart/målgrupp	Uppföljning
5	Fortsatt samarbete med idrottsrörelsen kring förebyggande arbete avseende sexuella kränkningar.	Länsstyrelse, Värmlandsidrotten och BFC.	Myndigheter och civilsamhället.	Antal aktiviteter .
6	Inventering av föräldraskapsstöd, vilket universellt stöd ges, hinder och styrkor, uppföljning och utvärdering.	Länsstyrelsen (inom föräldrastödsuppdraget)	Polisen, Socialtjänst, Barnahus Värmland, Civilsamhället, Hälso- och sjukvård.	Redovisning av inventering.
6	Föräldraskapsstöd – pilotprojekt möta nyblivna föräldrar gemensamt socialtjänst och BHV ett utökat hembesöksprogram som ex Rinkeby.	Sumne Familjecentral.	Nyblivna föräldrar generellt.	Genomfört eller inte styrgrupp för familjecentraler.
7	Genomföra IDAP och ROS program.	Kriminalvården.		Utvärderingar.
7	Olika former av behandlingsinsatser i ett aktivt återfallsförebyggande arbete.	Kriminalvården.		Egen forskningsavdelning utvärderar.
7+8+9	Det regionala resurscentret för våldsutsatta ska också inkludera våldsutövare och barnen i dessa familjer- genomför en förstudie med syfte att utvärdera hur – krav HBTQ certifierad.	Länsstyrelsen Östergötland.	Polisen, Socialtjänst, Barnahus Värmland, Civilsamhället, Hälso- och sjukvård, Skola/ elevhälsa.	Förstudie klar hösten 2018.
9	Brottsförebyggande arbete, internt samarbete vid Länsstyrelsen, genom kompetensutveckling.	Länsstyrelsen inkl. Föräldraskapsstöd, ANDT, Brottsförebyggande, Jämställdhet.	Myndigheter och Civilsamhället.	Fortlöpande.

AKTIVITETER

DELMÅL 2: Förbättrad upptäckt av våld samt starkare skydd och stöd för våldsutsatta kvinnor och barn

FOKUSOMRÅDEN

1. Upptäckt av våldsutsatthet och våldsutövande
2. Systematiskt kvalitetsarbete i hälso- och sjukvården
3. Stärkt skydd och stöd för barn
4. Mål om vårdnad, boende och umgänge
5. Nationellt kompetensteam mot hedersrelaterat våld och förtryck
6. Nationellt metodstödsteam mot prostitution och människohandel för sexuellt ändamål
7. Närmare myndighetssamverkan på lokal nivå
8. Kvalitetskontroll av socialtjänstanknutna insatser för våldsutsatta
9. Utredning om barn i skyddat boende
10. Förbättrade förutsättningar för civila samhällets organisationer
11. Socialt arbete mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål
12. HIV-prevention för personer som har erfarenhet av prostitution
13. Områden i behov av utveckling på lokal och regional nivå

FOKUS-OMRÅDEN	Aktivitet	Ansvar	Samverkanspart/målgrupp	Uppföljning
1	Säkerställa att samtliga som har bör- eller skalkrav frågor om våldsutsatthet och våldsutövande.	Socialtjänst, Landstinget i Värmland, Elevhälsa, Kriminalvården, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Polisen, Länsstyrelsen.	Nätverk för myndighetssamverkan.	Via respektive myndighets ledning.
2	Följa upp hur man som personal hanterar problem med skyddad identitet.	Landstinget i Värmland.	Folkhjälp, personal och indirekt personer med skyddad identitet.	Redovisa och återkoppla till nätverk.
4+5	Familjerätt - Screening av våld FREDÅ/förankring hos IFO-chefer.	Familjerätten.		Socialtjänstens revision.
7	Öka samverkan i befintliga grupper, samverkan via SIP, resurscentrum för samtliga grupper = våldsutsatta, våldsutövare och barn.	Landstinget i Värmland och Kommunen (Socialtjänst), Skola, elevhälsa.	Myndigheter och civilsamhället.	Lägesrapport.
9	Utbildning och implementering beträffande barn i skyddat boende.	Länsstyrelsen.	Socialstyrelse, kommuner, civilsamhälle, Hälso- och sjukvård.	Länsstyrelsen.
11	Prostitution och människohandel – uppsökande. Ställa frågor kring SRHR.	Öppenvård, Kommunen (socialtjänst).	Socialtjänsten och Hälso sjukvårds ledning.	Socialtjänsten och Hälso sjukvårds ledning.
12	Stöd till sexköpare och HBTQ kompetens. KAST – lösningfokuserad.	Polisen, Kommunen (Socialtjänst), Länsstyrelsen.	Landstinget i Värmland.	
13	Använda lägesrapporten för utveckling.	Länsstyrelsen.	Nätverket för myndighetssamverkan.	Lägesrapport.

AKTIVITETER

DELMÅL 3: Effektivare brottsbekämpning

FOKUSOMRÅDEN

1. Stöd till målsägande
2. Åtgärder för att utveckla Polismyndighetens metoder och arbets sätt för att förebygga upprepat våld
3. Arbete mot köp av sexuella tjänster och människohandel
4. Tvångsäktenskap, barnäktenskap och brott med hedersmotiv
5. Undersökning av fridskränkingsbrottens utveckling
6. Hot och kränkningar på internet
7. Områden i behov av utveckling på regional och lokal nivå

FOKUS-OMRÅDEN	Aktivitet	Ansvar	Samverkanspart/målgrupp	Uppföljning
1	Polisen erbjuder alla målsäganden kontakt med Brottsförjuren. Flödesschema för psykosocialt stöd till målsägande. SIP för brottsoffer ska vara etablerat 2021.	Polisen. Polisen - socialtjänst.	Brottsförjuren. Polisen, socialtjänst och hälso- och sjukvård.	Antal ärenden hos BoJ. Etablerat flödesschema som är känt på alla myndigheter finns om 3 år.
2	Skapa utveckla huskurage/bovårdar.	Kommunala bostadsbolag Länsstyrelsen.	Polisen - socialtjänst.	Årlig lägesrapport.
3	Dialogseminarium x 4 om sugardating & HBTQ - sex mot ersättning.	Länsstyrelsen, Landstinget i Värmland, Socialtjänst.	Myndigheter och civilsamhället.	Antal deltagare från x antal kommuner och verksamheter.
4	Kampanj på bussar på olika språk. Könsstympling – följa upp handboken	Länsstyrelsen och BoJ Länsstyrelsen	Ungdomar. Hela länet.	Antal samtal till BoJ. Antal handlingsplaner.
6	Skolkampanj – Förskola - Skola. Hot kränkningar – Våldets mekanismer digitalt. Handlingsberedskap vuxna/personal/föräldrar.	Förskolan/ Skola. Landstinget i Värmland.	Föreläsare. Hela länet.	Antal skolor i ex antal kommuner.
7	Kartläggning/inventering.	Polisen – socialtjänst.	Socialtjänst.	Lägesrapport.

AKTIVITETER

DELMÅL 4: Förbättrad kunskap och metodutveckling

FOKUSOMRÅDEN

1. Kunskap om förekomst, insatser och kostnader
2. Kunskap om verkningsfullt våldsförebyggande arbete
3. Nationellt kompetenscentrum för förebyggande arbete och behandling av våldsutövare
4. Metodutveckling och stöd att tillämpa metoder i arbetet med våldsutsatta
5. Riskbedömningar i utredningar om vårdnad, boende och umgänge
6. Utbildning för berörda yrkesgrupper
7. Tillsyn främjar utveckling
8. Områden i behov av utveckling på lokal och regional nivå

FOKUS-OMRÅDEN	Aktivitet	Ansvar	Samverkanspart/målgrupp	Uppföljning
1	Inventering, behovsanalys Värmland Vilket stöd ges? Ser stödet olika ut i Värmland (tillgänglighet) - omfattning, -kostnad, -samkora statistik.	Länsstyrelsen, uppdragsgivare.	Nätverket för myndighetssamarbete.	Sommar 2019 ska en rapport vara klar.
2	Förebyggande arbete på olika nivåer, universell, selektiv och indikerad nivå. Inventera vad som görs på området.	Skolan, elevhälsan. Socialtjänst. Kriminalvård Socialtjänst. Landstinget i Värmland.	Vårdsutövare Vårdsutvecklare Vårdsutvecklare Alla barn	Personer bosatta i Värmland ska kunna erbjudas dessa insatser oavsett var de bor, personal utbildas.
3	Regional samverkan för att samla kompetens – först inventera insatser.	Region Värmland.	Frivården, kriminalvården, förövare, kommun Kommunerna, Hälso- och sjukvården.	Lägesrapport.
6	Personal genomgår webbutbildningen "våld i nära relationer". Erbjudande om allmänna föreläsningar. Möta professioner i deras sammanhang och i dialog. Reflektion av nästa steg på effektueringen.	Ledning i berörda verksamheter, Länsstyrelsen, Nätverket för myndighetssamarbete.	Skola, vård och omsorg, socialtjänst, hälso- och sjukvård, Polisen. Se ovan. Till mindre enheter/grupper LSS, äldre, brukar, habilitering.	Ledningen i berörda verksamheter tar ansvar för att medarbetare uppvisar intyg.
7	Ta del av IVO-granskningar regionalt för att förbättra verksamheten – systematiskt kvalitetsarbete.	Region Värmland.	IVO kommunerna.	Återge rapport till varandra.
8	Skyddat boende för: män, HBTQ-personer, missbrukande våldsutvecklare, utsatta för miss-handel och prostitution.	Kommunerna.	Ev. Kristinehamns kommun. Tar emot män, HBTQ-certifierat, funktionsnedsatta.	Tidsplan klar dec 2019.

